

2. Закарпатська ОДА. Інформація про розбудову пунктів пропуску та прикордонної інфраструктури на території Закарпатської області. URL : <https://oda.carpathia.gov.ua/storinka/prykordonna-infrastruktura> (дата звернення 01.02.2022).

3. Коцан Н. Н. Територіальна організація митної діяльності в Україні : монографія. Луцьк : Вежа, 2005. 384 с.

4. Малиновська О. Ю. Політико-географічні аспекти формування та функціонування західного державного кордону України : автореф. канд. дис. 11.00.02 – економічна та соціальна географія. Київ, 2002. URL : <http://www.geograf.com.ua/dissertations/polityko-geografichni-aspekty-formuvannya-ta-funkcionuvannya-zahidnogo-derzhavnogo-kordonu-ukrainy> (дата звернення 01.04.2023).

5. Шаблій О. І., Кучабська З. О. Карпатський регіон України в центральноевропейському вимірі. *Економіко-соціально і еколого-географічні проблеми західноукраїнського прикордоння* : темат. зб. наук. праць. Львів : Ред.-вид. відділ Львів. ун-ту, 1997. С. 22–30.

ПРО МАЛАКОФАУНУ МІОЦЕНОВИХ ВІДКЛАДІВ ЯРУ ЖАБ'ЯК

Дем'янчук П.М., Свинко Й.М., Дем'янчук І.П.

Тернопільський національний педагогічний університет

ім. В. Гнатюка, м. Тернопіль, Україна

e-mail: dempetrom@gmail.com

Яр Жаб'як розташований на північно-західній околиці села Дзвиняча Вишнівецької територіальної громади Кременецького району Тернопільської області, займає площу понад 10 га і простягається майже на 1 км. За багатством видового складу викопних молюсків яр не має собі рівних серед палеонтологічних пам'яток неогену Поділля, тому його взято під охорону як цінну геологічну пам'ятку природи місцевого значення (оголошений об'єктом природного-заповідного фонду рішенням виконкому Тернопільської обласної ради від 14.03.1977 р. № 131 зі змінами, затвердженими її рішенням від 27.02.2001 р. № 238. Пам'ятка має значну наукову та пізнавальну цінність.

У центральній частині яру на його лівому схилі відслонюється потужна товща гірських порід, яка представлена перешаруванням

вапняково-піщаних, піщаних та піщано-глинистих відкладів з великою кількістю добре збережених решток черепашок двостулкових і черевоногих молюсків. Стратиграфічна приналежність порід – середній міоцен неогенового періоду. У цих відкладах простежуються перевірки бурого вугілля та окременілі уламки стовбурів дерев. Видима потужність порід на схилах яру – 25-30 м. Вони залягають на розмитій поверхні білих крейдоподібних мергелів верхньої крейди [3].

Вивченню палеомалакофауни яру Жаб'як присвятили свої роботи ряд вчених, серед яких такі відомі природодослідники, як М. Барбот де Марні [1], В. Ласкарєв [4-6], Е. Ейхвальд [10], А. Ломніцький [11], В. Горецький [2] та ін. Короткі відомості про викопну малакофауну з цієї місцевості подані також у наших публікаціях [3, 7-9].

Результати досліджень. Під час проведення польових палеонтологічних досліджень (2012, 2014, 2018) нами зібрано понад 200 одиниць черепашок молюсків із середньоміоценових відкладів яру Жаб'як, які представляють 25 родів, з яких 22 ідентифіковано до виду. Переважна більшість черепашок добре збережена, лише у деяких з них відсутні останні закрути. Однак, їхні розміри та велика кількість знайдених екземплярів, дозволили здійснити ідентифікацію доволі впевнено. Зібрані палеонтологічні матеріали зберігаються в геологічному музеї Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка.

Викопний малакокомплекс яру Жаб'як представлений двома класами молюсків – *Gastropoda* і *Bivalvia (Pelecypoda)*. Кожен з них включає відповідно 18 і 7 родів. Краще представлені роди *Dorsanum*, *Gibbula*, *Potamides*, *Cerithium* та *Conus*, які мають по два види, решта – по одному виду. Найбільша частка знайдених черепашок молюсків належить родам *Conus*, *Cerithium* та *Turritella*.

Нижче подаємо перелік викопних видів молюсків.

Клас Черевоногі молюски (*Gastropoda*)

Тип Молюски (*Mollusca*)

Клас Черевоногі молюски (*Gastropoda*)

Підклас Педедньожаберні (*Prosobranchia*)

Родина *Aporrhaidae*

Рід *Aporrhais* Costa, 1778

Вид *Aporrhais pespelicani* (Phill.) 1758

Родина *Cassidae*

Підродина *Cassinae*

Рід *Cassis* Scopoli, 1777

Вид *Cassis saburon* (Lam.) Kiister, 1857

Родина *Conidae* Fleming, 1822

Рід *Conus* Linnaeus, 1758

Вид *Conus dujardini* Deshayes, 1845

Вид *Conus ponderosus* Brocchi, 1814

Родина *Nassariidae*

Підродина *Dorsaninae*

Рід *Dorsanum* Gray, 1847

Вид *Dorsanum Lomnickii*

Вид *Dorsanum Verneuli*

Родина Трохіди *Trochidae* Rafinesque, 1815

Підродина *Gibbulinae* Stoliczka, 1868

Рід *Gibbula* Risso, 1826

Вид *Gibbula Dzieduszyckii*

Вид *Gibbula buchi* Dubois, 1831

Родина *Nassidae* Tryon, 1882

Рід *Nassa*

Вид *Nassa Zborzowski*

Родина *Naticidae* Tryon, 1882

Рід *Natica* Scopoli, 1777

Вид *Natica miller punctata* Lamarck, 1822

Родина *Turbinidae*

Рід *Oxystele* Philippi, 1847

Вид *Oxystele orientalis* Cossm. et Peyro, 1917

Родина *Potamididae*

Рід *Potamides* Brongniart, 1810

Вид *Potamides mitralis* Eichw.

Рід *Potamides* sp.

Підродина *Muricoidea*

Родина *Muricidae* Rafinesque, 1815

Рід *Pterynotus* Swainson, 1833

Вид *Pterynotus* sp.

Родина *Strombidae* Rafinesque, 1815

Підродина *Strombidea*

Рід *Strombus* Linnaeus, 1758

Вид *Strombus* sp. (? *S. coronatus* var. *De Gregorii* Paratype Foresti, 1888)

Підродина *Conoidea*

Родина *Terebridae*

Рід *Terebra* Bruguiere, 1789

Вид *Terebra fuscata* Bruguiere, 1789

Родина *Potamididae* H. Adams et A. Adams, 1854

Рід *Terebralia* Swainson, 1840

Вид *Terebralia bidentata* DeFr. in Grat. 1832

Родина *Cylichnidae* H. Adams et A. Adams, 1854

(*Tornatinidae* P. Fischer, 1883)

Підродина *Philinoidea* Gray, 1850

Рід *Tornatina* A. Adams in Sowerby, 1850

Вид *Tornatina Okeni* Eichw. 1911

Родина *Tritonioidae* Lamarck, 1809

Підродина *Tritonioidae* Lamarck, 1809

Рід *Triton*_

Вид *Triton taberllianum* Grat.

Родина *Turbinidae* Rafinesque, 1815

Рід *Turbo* Linnaeus, 1758

Вид *Turbo mamillaris* Eichwald, 1830

Родина *Turritellidae* Lovén, 1847

Рід *Turritella* Lamarck, 1799

Вид *Turritella pythagoraica* Hilb., 1882

Ряд *Cerithiiformes* Golikov et Starobogatov, 1975

Родина *Cerithiidae* Fleming, 1822

Рід *Cerithium* Bruguiere, 1789

Вид *Cerithium distinctissimum* Eichw.

Клас Двостулкові молюски (*Bivalvia*)

(синоніми: *Lamellibranchia*, *Pelecypoda*)

Родина *Pectinidae* Wilkes, 1810

Рід *Pecten* sp.

Родина *Veneridae*

Рід *Chione* von Mühlfeld, 1811

Вид *Chione* sp. (? *C. konkensis* Sokolov)

Ряд Беззубі *Dysodonta*

Родина *Glycymerididae*

Рід *Glycymeris* da Costa, 1778

Вид *Glycymeris pectunculus* Linnaeus, 1758

(*Pectunculus glycymeris*)

Ряд Беззубі *Dysodonta*

Родина *Pectinidae* Wilkes, 1810

Рід *Chlamys* sp.

Підродина *Pectinoidea*

Родина *Spondylidae* Gray, 1826

Вид *Spondylus* sp.

Родина *Ostreidae*

Рід *Ostrea* Linnaeus, 1758

Вид *Ostrea digitalina* Dub. de Montpereux, 1831 †

Родина *Lucinidae* Fleming, 1828

Рід *Myrtea* Turton, 1822

Вид *Myrtea* sp. (? *Myrtea spinifera* Montagu, 1803)

Інших видів, описаних В. Ласкаревим (*Ervilia podolika* Eich., *Cerithium rubiginosum* Eich., *Cerithium mitrale* Eich., *Lucina Dujardini* Desh., *Lucina Dujardini* Desh., *Buccinum duplicatum* Sow.) [4], нами не виявлено.

Яр Жаб'як потребує подальших досліджень з метою: а) підтвердження видового складу викопної малакофауни, описаного когортою дослідників, згаданих вище; б) уточнення видового складу молюсків; в) пошуку нових видів молюсків, відомих з аналогічних відкладів інших місцезнаходжень.

Рис. 1. Клас *Gastropoda*: 1 – *Strombus coronatus*, 2 – *Conus ponderosus*,
3 – *Aporrhais pespelicani*, 4 – *Triton taberllianum*, 5 – *Conus dujardini*

Рис. 2. Клас *Gastropoda*: 6 – *Turritella pythagoraica*, 7 – *Terebra fuscata*, 8 – *Terebralia bidentata*, 9 – *Potamides* sp., 10 – *Cerithium distinctissimum*, 11 – *Potamides mitralis*, 12 – *Pterynotus* sp., 13 – *Tornatina Okeni*, 14 – *Cassis saburon*

Рис. 3. Клас *Gastropoda*: 15 – *Natica millepunctata*, 16 – *Oxysteles orientalis*, 17 – *Dorsanum Lomnickii*, 18 – *Gibbula buchi*, 19 – *Nassa Zborzowski*, 20 – *Gibbula Dzieduszyckii*

Рис. 4: Клас *Bivalvia* (*Pelecypoda*): 21 – *Chlamys* sp., 22 – *Myrtea* sp. (? *Myrtea spinifera*), 23 – *Spondylus* sp., 24 – *Chlamys* sp., 25 – *Glycymeris pectunculus* (*Pectunculus glycimeris*), 26 – *Pecten* sp.

Рис. 5. Клас *Bivalvia* (*Pelecypoda*): 27 – *Ostrea digitalina*

Список використаних джерел

1. Барбот-де-Марни Н. П. Отчет о поездке в Галицию, Волынь и Подолию в 1865 г. // *Юбил. сб. СПб мин. общ.* СПб., 1867.
2. Горецкий В. А. Биостратиграфия миоценовых отложений Воыно-Подольской плиты: Автореф... канд. геол. минер. наук / В. А. Горецкий. Львов, 1964. 32 с.
3. Дем'янчук І. П., Свинко Й. М., Дем'янчук П. М. Про попередні результати досліджень палеомалакофауни з міоценових відкладів Яру Жаб'як // *Подільські читання* (Географія. Біологія. Екологія. Охорона природи). Тернопіль, 2013. С. 17-21.
4. Ласкарев В. Геологические исследования в юго-западной России (17 лист общ. Геолог. карты Европейской России) // *Труды Геол. комитета.* Новая серия. 1914. Вып.77. 730 с.
5. Ласкарев В. Геологические исследования Кременецкого уезда в области 17-го листа общей карты Европейской России (Предварительный отчет) // *Известия Геологического комитета.* 1897. Т. 16, вып. 6/7. С. 241-254.
6. Ласкарев В. Фауна бугловских слоев Волыни // *Труды Геологического комитета.* Нов. сер. 5. 1903. 77 с.
7. Свинко Й. М., Дем'янчук П. М. Геологічний музей: путівник.

Тернопіль, 2012. 52 с.

8. Свинко Й., Дем'янчук П., Волік О.В., Гулик С. Геологічна будова, палеогеографія та геологічні пам'ятки Тернопільської області. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2018. 228 с.

9. Свинко Й., Дем'янчук П., Волік О.В., Гулик С. Цікава палеонтологія Тернопілля. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2018. 112 с.

10. Eichwald E. Naturhistorische Skizze von Lithauen, Volynien und Podolien. Wilno, 1830. 256 s.

11. Łomnicki A. M. Atlas geologiczny Galicyi. Text do zesz. 9. Krakow, 1891. 144 s.; Text do zesz. 10. Krakow, 1898. S. 16-17.

ПРІОРИТЕТИ І ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ КОЗІВСЬКОЇ ТГ: ТУРИЗМ

Котик Л. І.

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів, Україна*

e-mail: liubov.kotyk@lnu.edu.ua

Одним із головних завдань адміністративно-територіальної реформи в Україні є створення спроможних (демографічно, фінансово, соціально, економічно) територіальних громад (ТГ), які зможуть задовольняти на належному рівні потреби мешканців, генерувати, через ефективне функціонування господарства, додаткову вартість, бути інвестиційно привабливими та конкурентоспроможними, впроваджувати засади сталого розвитку на місцях. Для багатьох ТГ вирішення цих завдань вбачається у розвитку туризму, як пріоритетного напрямку господарської діяльності краю [1, 4, 7, 12]. Особливо гостро це питання постає в карпатських ТГ Львівської області [2, 4, 9].

Громадою, що створена за результатами адміністративно-територіальної реформи в Україні є Козівська ТГ Стрийського району, яка розташована на півдні Львівської області, межує з Сколівською і Славською ТГ Стрийського району, Боринською ТГ Самбірського району, Східницькою ТГ Дрогобицького району Львівської області та Воловецькою і Нижньоворітською ТГ Мукачівського району Закарпатської області. Площа громади 440,9 км² (11,5 % площі району),